

УДК 004:159.9

Вакула Аліса Юрївна

ст. викладач кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ GOOGLE В ПСИХОДІАГНОСТИЦІ

JEL classification: C800; C890

XXI століття називають століттям інформації. Сучасні інформаційні комп'ютерні технології дедалі більше впроваджують у різні сфери життя, все ширше використовуються як суспільний продукт, що забезпечує інтенсифікацію всіх сфер економіки, науки, освіти, медицини, управління, торгівлі тощо.

Швидкий розвиток інформаційних технологій впливає також на стиль і методологію роботи психологів, сприяючи створенню й практичному використанню психолого-діагностичного інструментарію, розробці принципово нових видів експериментів і методик роботи із психологічною інформацією на основі сучасної обчислювальної техніки.

Комп'ютерна психодіагностика у розвинених країнах почала формуватися у 60-ті роки ХХ ст. Спочатку було автоматизовано всі трудомісткі процедури оброблення діагностичної інформації (підрахунок «сирих» балів, накопичення бази даних, розрахунок норм тесту, переведення первинних даних у стандартні показники тощо), системи багатовимірного аналізу даних [1, с. 45].

Підвищення інтересу до проблем психодіагностики в нашій країні останніми роками переважно пов'язане з розвитком психологічної служби і появою нової професії – практичний психолог. Ці фахівці з'явилися в школах і дошкільних установах, пунктах профконсультацій, в медичних установах і на підприємствах [2, с. 14].

Комп'ютерні версії психодіагностичних методик набувають усе більшого значення, стають важливим інструментарієм психологів у найрізноманітніших галузях. Під час їх розроблення створюються системи, за допомогою яких роблять діагностичний висновок за наслідками дослідження конкретної людини у вигляді зв'язного і несуперечливого тексту, що відображає вимірювані психологічні параметри.

На сьогоднішній момент в психодіагностиці активно використовуються: аналіз даних, інженерія знань і Інтернет-технології.

Існує велика кількість комп'ютерних систем психодіагностики. Їх можна розділити на кілька груп. «Одномірні» системи призначені для проведення комп'ютерної психологічної діагностики, зазвичай, по одній тестовій методиці (тести ММРІ, Кеттела, Люшера, Майерс-Брігс та ін.). «Багатовимірні» системи містять кілька методик і дозволяють проводити діагностику як по одній з них, так і за кількома («тестової батареї»). Наприклад, система «Психологічний портрет», пакети психодіагностичних методик центру КАТАРСІС (Тест1, Тест2, АРМ психолога профконсультанта). Вони містять досить великий набір психодіагностичних методик: ММИЛ (ММРІ в адаптації Ф. Б. Березіна), шістнадцятифакторний опитувальник Р. Кеттелла (16PF), Опитувальник Леонгарда-Шмішека, Опитувальник Айзенка, Методика УНП, Тест САН, Опитувальник УСК, Опитувальник потреби в досягненнях, Опитувальник КОС, Тест Томаса та ін.

В Інтернеті можна знайти програму «Excel на службі у психолога» (автоматична обробка тестів), яка містить більше 60 професійних психодіагностичних методик. Призначена для практичних психологів. Вибір Excel обумовлений її доступністю вона за замовчуванням входить до стандартного пакету Microsoft Office, а також має широкий спектр можливостей для роботи з масивами даних.

Набувають популярності сервіси Google, які надають безліч додатків, що допомагають користувачу. Розглянемо один із сервісів – Google Форми, і його використання в роботі психолога.

За його допомогою є можливість не лише швидко провести опитування, але й скласти перелік гостей, зібрати електронні адреси для розсилки новин і навіть провести вікторину.

Тести та опитування в достатній кількості подані в навчальних посібниках. Але є такі випадки, коли виникає необхідність скласти тест самому. У цьому випадку одним із найпростіших і зручних сервісів є Google Форми. Зручність полягає в тому що, є можливість створити онлайн-

тести і автоматично перевірити результати. Google Форми дають можливість створити запитання різних типів [3, с. 153–154].

З 2020 року в ОНЕУ здійснюється набір на спеціальність 053 «Психологія». Студентам цієї спеціальності в рамках самостійної роботи було запропоновано створити опитування за допомогою Google Form. В якості варіантів було запропоновано методики з текстом анкети, інструкцією для респондентів, ключами для обробки результатів [4]. Результати опитування із Google таблиці необхідно було експортувати в таблиці MS EXCEL перевести «сирі бали» в чисельні значення, провести підрахунки згідно з ключами розшифровки відповідей і побудувати аналітичні зведені таблиці за віковими категоріями опитуваних.

Як показали результати виконання самостійної роботи, студенти із зацікавленістю засвоїли цю тему і більшість з них планує в подальшому використовувати Google Form у власній професійній діяльності.

Використання Google Form надає позитивні ефекти для практичної психодіагностики:

- можливість дистанційного попереднього тестування за допомогою хмарних інтернет-технологій;
- оперативність обробки даних і швидке отримання діагностичних результатів, що дозволяє проводити в стислі терміни масові психодіагностичні обстеження шляхом паралельного тестування багатьох випробуваних;
- експерт звільняється від трудомістких рутинних операцій (інструктування випробуваного, пред'явлення йому завдання, перевірка правильності відповідей, ведення протоколу обстеження, обробка результатів);
- точність реєстрації результатів, відсутність помилок при їх обробці, формування протоколів тестування;
- накопичення власної бази даних відповідей респондентів, що дозволяє порівняти результати тестування до і після проведення психологічних коригувальних заходів.

Як наслідок перерахованих ефектів комп'ютеризація психодіагностичних методик впливає позитивно на підвищення якості та зниження вартості психодіагностичного обстеження.

Застосування сучасних хмарних інтернет-технологій сприяє підвищенню рівня стандартизації умов психодіагностичного обстеження за рахунок однакового інструктування обстежуваних і пред'явлення завдань, що не залежать від індивідуальних якостей і стану, як експериментатора, так і обстежуваного.

Література

1. Галян І. М. *Психодіагностика* : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 464 с.
2. Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. *Психодіагностика* : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ». 2018. 246 с.
3. Матохнюк Л. *Особливості впровадження хмарних технологій у роботі практичного психолога*. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Психологічні науки. 2016. № 3. С. 149–156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnarv_pn_2016_3_14 (дата звернення: 05.05.2021)
4. Ильин Е. П. *Психология общения и межличностных отношений*. 2-е изд. Санкт-Петербург : Питер. 2015. 586 с.

УДК 004.424.44:347.712

Гострик Олексій Маркович

*к. е. н., доцент кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ПРОГНОЗУВАННЯ ТРЕЙДЕРСЬКОГО РИЗИКУ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

JEL classification: C630

Розвиток ринку інформаційних технологій безпосередньо впливає на розвиток інших ринків, і, зокрема, світового фінансового ринку. Результати такого процесу сприяли виникненню сучасного ринку цифрових валют – крипторинку.